

Undervisningsministeriet
Udkast den 7. september 2006

Forslag

til

Lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Fremrykket anmeldelsesfrist og forenkling af tilskudsadministration)

§ 1

I lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 764 af 9. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 8 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Anmeldelse af en ny skole, der ønsker statstilskud, indgives til Undervisningsministeriet senest den 15. august året forud for skoleårets start. Ved anmeldelsen indbetales et depositum til Undervisningsministeriet. Undervisningsministeren fastsætter regler om depositum, herunder om dets størrelse, tilbagebetaling og fortabelse.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

2. I § 8, stk. 2, der bliver stk. 3, ændres »anmeldelsesfrister og anmeldelsesdepositum« til: »frister for indsendelse af materiale til brug for Undervisningsministeriets sagsbehandling«.

3. I § 11 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Tilskud efter stk. 1, nr. 3, fordeles mellem skolerne af Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig. Undervisningsministeren kan tillægge Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig yderligere opgaver vedrørende administration af tilskud til tyske mindretalsskoler. Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig kan fra skolerne indhente de oplysninger, der er nødvendige for tilskudsadministrationen. Ved behandlingen af opgaver, som Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig gennemfører efter 1. og 2. pkt. og § 14, gælder bestemmelserne i forvaltningsloven og offentlighedsloven for foreningen og dennes medarbejdere. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.«

Stk. 4-7 bliver herefter stk. 5-8.

4. I § 24, stk. 4, 1. pkt., indsættes efter »§ 11, stk. 1, nr. 2«: »og 3«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2007, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Lovens § 1, nr. 3 og 4, træder i kraft den 1. januar 2007.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets baggrund

Lovforslaget fremsættes med henblik på udmøntning af en del af den aftale om kommunernes økonomi for 2007, som regeringen og Kommunernes Landsforening har indgået den 12. juni 2006. Forslaget fremsættes for at forbedre den enkelte kommunes mulighed for at planlægge sin folkeskolevirksomhed hensigtsmæssigt.

Det har vist sig, at der, typisk i landkommuner, kan være problemer for kommunalbestyrelserne med at opnå tilsligede formål ved at sammenlægge små skoler med meget få elever pr. årgang til større og mere bæredygtige enheder. Årsagen hertil er, at forældrene til elever på en folkeskole, som en kommunalbestyrelse nedlægger, beslutter at oprette en fri grundskole i stedet. For kommunerne betyder det en udhuling af det elevunderlag, der udgør grundlaget for de tilsligede ændringer i den enkelte kommunes skolestruktur. I perioden 2002-2004 er således ¼ af nedlagte folkeskoler umiddelbart blevet omdannet til frie grundskoler.

Hertil kommer, at kommunen fortsat skal betale for de folkeskoleelever, som flyttes til frie grundskoler. Dette følger af den kommunale bidragsordning i henhold til § 26 i lov om friskoler og private grundskoler m.v. Ifølge denne ordning yder kommunen et bidrag til staten for disse elever med et beløb pr. elev svarende til 85 pct. af det statslige driftstilskud pr. elev på en fri grundskole. Det statslige driftstilskud pr. elev på en fri grundskole udgør 75 pct. af kommunernes gennemsnitlige udgifter pr. folkeskoleelev.

Kommunerne har ofte efter de gældende regler vanskeligheder med at undgå sådanne omdannelser af folkeskoler til frie grundskoler. Beslutning om nedlæggelse af en folkeskole skal i henhold til folkeskoleloven være truffet senest den 1. december året forud for påbegyndelsen af det skoleår, hvori nedlæggelsen vil finde sted. Forud for beslutningen skal der være gennemført en offentlig høring og indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne. Høringsprocessen skal i henhold til bekendtgørelse om proceduren ved en skolenedlæggelse iværksættes senest 12 uger før kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om skolenedlæggelse. Fristen for anmeldelse af en ny fri grundskole er i bekendtgørelse om tilskud m.v. til friskoler og private grundskoler m.v. fastsat til den 1. februar forud for det skoleår, for hvilket skolen ønsker tilskud. Der er således fem måneder fra iværksættelsen af høringen om nedlæggelse af en folkeskole til anmeldelsen af en ny fri grundskole. Med forslaget rykkes anmeldelsen af nye frie grundskoler frem til den 15. august året før skolens start, dvs. før kommunen senest skal sende forslag om nedlæggelse af en folkeskole i høring.

2. Gældende ret

Efter gældende lov skal oprettelse af en fri grundskole anmeldes for kommunalbestyrelsen i skolekommunen og for Undervisningsministeriet forud for skolens start. For så vidt angår skoler, som ønsker tilskud efter loven, fastsætter undervisningsministeren regler om fremgangsmåden ved oprettelsen, herunder om anmeldelsesfrister og anmeldelsesdepositum. Anmeldelsesfristen er i tilskudsbekendtgørelsen fastsat til 1. februar forud for det skoleår, for hvilket skolen ønsker tilskud. Anmeldelsesdepositum er fastsat til 30.000 kr. og skal indbetales ved anmeldelsen. Herudover er der fastsat en frist, 1. april, for indsendelse af skolens vedtagne vedtægt til godkendelse og en frist, 1. juni, for indsendelse af et oplysningsskema. Overholdelse af fristerne er en betingelse for tilskud.

Depositum tilbagebetales, når det i forbindelse med tilskudsberegningen i september måned er konstateret, at skolen opfylder mindsteelevtalskravet på 12 elever det første skoleår. Der beregnes ikke renter af det indbetalte depositum. Udbetales der ikke tilskud for det skoleår, der følger efter depositumindbetalingen, tilfalder depositum statskassen.

3. Lovforslagets indhold

Det foreslås, at fristen for anmeldelse af oprettelse af en fri grundskole, der ønsker tilskud, og fristen for indbetaling af depositum rykkes frem til den 15. august året før skolestart. Dette indebærer, at kommunalbestyrelserne vil kunne planlægge kommunernes folkeskolevirksomhed på et sikrere grundlag.

Ved lov nr. 1426 af 21. december 2005, jf. forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Forenkling af bestemmelser om tilskud), L 58, fremsat den 9. november 2005, indførtes yderligere forenklinger vedrørende principperne om fordeling af driftstilskud til de enkelte frie grundskoler. I denne forbindelse indførtes i lovens § 11, stk. 1, nr. 3, et særligt tilskud til tyske mindretalsskoler for at sikre disse skoler mod forringede vilkår. Tilskudsforenklingen træder i kraft den 1. januar 2007.

Det foreslås, at det særlige tilskud til tyske mindretalsskoler med virkning fra den 1. januar 2007 administreres af Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, der i forvejen administrerer tilskud til tyske mindretalsskoler.

Endvidere foreslås det, at undervisningsministeren bemyndiges til at kunne tillægge Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig yderligere opgaver vedrørende administration af tilskud til tyske mindretalsskoler, fx ved administrationen af en del af puljen til nedsættelse af befodringsudgifter for elever i frie grundskoler (betalingsloft for tyske mindretalsskoler). Forvaltningsloven og offentlighedsloven gælder for Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig og dennes medarbejdere ved varetagelsen af de opgaver, der er tillagt foreningen efter loven eller efter bemyndigelse.

4. Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Fremrykning af fristen for anmeldelse af frie grundskoler vil ikke påvirke de eksisterende frie grundskolers økonomi. Forslaget vil derfor ikke have økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner for så vidt angår disse skoler.

Forslaget forventes derimod at medføre, at der fremover vil blive oprettet færre frie grundskoler i direkte forlængelse af en folkeskolelukning. Dette vil alt andet lige forbedre kommunernes muligheder for at tilpasse skolestrukturen og således indirekte påvirke den kommunale økonomi.

Den eventuelle økonomiske gevinst for kommunerne vil afhænge af dels udgifterne ved at drive den skole, der nedlægges, dels den gennemsnitsudgift, til hvilken eleverne kan indplaceres på eksisterende skoler. Begge størrelser vil afhænge af den konkrete situation og er vanskelige at forudbedømme. Opstår der i stedet for den lukkede folkeskole en fri grundskole, vil forudsætningerne for kommunernes planlægning ændres, således at eventuelle gevinster ved tilpasning af skolestrukturen reduceres eller helt forsvinder. Samtidig vil kommunen skulle betale det kommunale bidrag til den fri grundskole, som ligeledes vil udløse statsligt tilskud. Forhindrer fremrykning af anmeldelsesfristen, at der opstår frie grundskoler i direkte forlængelse af folkeskolelukningen, vil kommunernes planlægningsmuligheder forbedres, ligesom kommunerne vil undgå det kommunale bidrag til de frie grundskoler. Staten vil tilsvarende ikke skulle yde tilskud til de frie grundskoler.

Omfanget af disse potentielle kommunale og statslige besparelser kan ikke skønnes, idet omfanget af eventuelle kommunale folkeskolelukninger i de kommende år, som i den nuværende situation kunne tænkes at føre til oprettelse af en fri grundskole, ikke kendes. Ligeledes afhænger den kommunale udgift pr. elev før og efter eventuel folkeskolelukning af den konkrete situation.

Forslaget kan herudover medføre, at oprettelse af frie grundskoler uafhængigt af kommunale skolelukninger udskydes eller opgives. Omfanget af dette skønnes at være meget begrænset. En del af de potentielle elever til en fri grundskole, der ikke oprettes pga. den fremrykkede anmeldelsesfrist, formodes i stedet at vælge en anden fri grundskole, og forslaget vil så vidt angår disse elever ikke have nogen økonomiske konsekvenser. Andre elever vil i stedet benytte en folkeskole, og de økonomiske konsekvenser heraf vil for staten bestå i en besparelse på undervisnings- og bygningstilskuddet til de frie grundskoler. De økonomiske konsekvenser for kommunerne vil bestå i på den ene side en besparelse på det kommunale bidrag til de frie grundskoler, og på den anden side en kommunal merudgift til folkeskolen. Der kan ikke gives et samlet skøn over disse økonomiske konsekvenser.

Forslaget forventes ikke at have økonomiske konsekvenser for amtskommunerne.

5. Administrative konsekvenser for stat, amter og amtskommuner

Lovforslaget forventes ikke at have administrative konsekvenser for stat, amter og amtskommuner.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget indebærer, at borgerne får en længere planlægnings- og etableringsperiode end i dag.

8. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat og kommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat og kommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Lovforslaget indebærer en længere planlægnings- og etableringsperiode.
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige konsekvenser	

11. Høring

Lovforslaget har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.: Frie Grundskolers Fællesråd, Dansk Friskoleforening, Frie Skolers Lærerforening, Rigsrevisionen, Kommunernes Landsforening.

Et lovudkast har endvidere været tilgængeligt via Undervisningsministeriets hjemmeside.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Forslaget stilles for at forbedre kommunalbestyrelsernes mulighed for at planlægges kommunens folkeskolevirksomhed på et sikrere grundlag. Efter gældende regler skal anmeldelse af en ny skole til tilskud ske den 1. februar forud for skoleårets start. Endvidere skal der den 1. februar før skoleårets start indbetales et depositum til Undervisningsministeriet. Depositum er for tiden fastsat til 30.000 kr. Det foreslås, at såvel anmeldelsesfristen som indbetalingen af depositum fremrykkes fra den 1. februar forud for skoleåret, hvortil der søges tilskud, til den 15. august året før skoleårets start.

For borgerne betyder forslaget, at oprettelse af nye frie grundskoler vil kræve en længere planlægnings- og etableringsperiode end i dag. For kommunerne betyder det, at de vil få større sikkerhed for konsekvenserne af beslutninger om ændringer i folkeskolestrukturen i kommunen

Fristerne for anmeldelse og reglerne om depositum er fastsat med hjemmel i lovens § 8, stk. 2, hvorefter undervisningsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved oprettelse af frie grundskoler, der ønsker tilskud efter loven, herunder om anmeldelsesfrister og anmeldelsesdepositum. Med forslaget fastlægges fristen for anmeldelse og indbetaling af depositum i loven. Endelig foreslås det tydeliggjort, hvilke regler undervisningsministerens bemyndigelser vedrørende depositum skal indeholde. Der påtænkes ingen ændringer i reglerne om depositum, bortset fra dem, der følger af den fremrykkede indbetalingsfrist.

Til nr. 2

Forslaget er en konsekvens af forslaget i nr. 1. Hertil kommer en tydeliggørelse af, at bemyndigelsen til at kunne fastsætte regler om fremgangsmåden ved oprettelse af frie grundskoler kan omfatte frister for indsendelse af materiale til brug for Undervisningsministeriets sagsbehandling.

Til nr. 3

Ved lov nr. 1426 af 21. december 2005, jf. forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Forenkling af bestemmelser om tilskud), L 58, fremsat den 9. november 2005, indførtes yderligere forenklinger vedrørende principperne om fordeling af driftstilskud til de enkelte frie grundskoler. I denne forbindelse indførtes i lovens § 11, stk. 1, nr. 3, et særligt tilskud til tyske mindretalsskoler for at sikre disse skoler mod forringede vilkår. Tilskudsforenklingen træder i kraft den 1. januar 2007.

Det foreslås, at det særlige tilskud til tyske mindretalsskoler, jf. lovens § 11, stk. 1, nr. 3, med virkning fra den 1. januar 2007 administreres af Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, der i forvejen i henhold til loven administrerer supplerende tilskud til tyske mindretalsskoler.

Endvidere foreslås det, at undervisningsministeren bemyndiges til at tillægge Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig yderligere opgaver vedrørende administration af tilskud til tyske mindretalsskoler, fx puljen til nedsættelse af befordringsudgifter for elever i tyske mindretalsskoler. Bestemmelserne i forvaltningsloven og offentlighedsloven gælder for Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig og dennes medarbejdere ved varetagelsen af de opgaver, der er tillagt foreningen efter loven eller efter bemyndigelse.

Til nr. 4

Efter gældende bestemmelse fører Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig regnskab for de tilskudsbevillinger, som foreningen administrerer i henhold til lovens § 11, stk. 1, nr. 2 (vikarudgifter). Med forslaget udstrækkes regnskabsførelsen til også at omfatte det særlige tilskud til tyske mindretalsskoler efter lovens § 11, stk. 1, nr. 3.

Til § 2

Til stk. 1

Forslaget om fremrykning af anmeldelse og indbetaling af depositum foreslås at træde i kraft den 1. juli 2007. Forslaget vil første gang få virkning for nye skoler, der ansøger om tilskud for skoleåret 2008-09.

Til stk. 2

Forslagene om, at Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig skal varetage opgaver vedrørende administration af tilskud til tyske mindretalsskoler, foreslås at træde i kraft den 1. januar 2007.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 8. Oprettelse af en fri grundskole skal anmeldes for kommunalbestyrelsen i skolekommunen og for Undervisningsministeriet.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved oprettelse af en fri grundskole, som ønsker tilskud efter denne lov, herunder om anmeldelsesfrister og anmeldelsesdepositum.

§ 11. ---

Lovforslaget

I lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 764 af 9. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 8 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Anmeldelse af en ny skole, der ønsker statstilskud, indgives til Undervisningsministeriet senest den 15. august året forud for skoleårets start. Ved anmeldelsen indbetales et depositum til Undervisningsministeriet. Undervisningsministeren fastsætter regler om depositum, herunder om dets størrelse, tilbagebetaling og fortabelse.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

2. I § 8, *stk. 2*, der bliver stk. 3, ændres »anmeldelsesfrister og anmeldelsesdepositum« til: »frister for indsendelse af materiale til brug for Undervisningsministeriets sagsbehandling«.

3. I § 11 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Tilskud efter stk. 1, nr. 3, fordeles mellem skolerne af Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig. Undervisningsministeren kan tillægge Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig yderligere opgaver vedrørende administration af tilskud til tyske mindretalsskoler. Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig kan fra skolerne indhente de oplysninger, der er nødvendige for tilskudsadministrationen. Ved behand-

lingen af opgaver, som Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig gennemfører efter 1. og 2. pkt. og § 14, gælder bestemmelserne i forvaltningsloven og offentlighedsloven for foreningen og dennes medarbejdere. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom«.

Stk. 4-7 bliver herefter stk. 5-8.

§ 24. ---

Stk. 4. Fordelingssekretariatet, der er nævnt i § 11, stk. 3, og Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig fører regnskaber for tilskudsbevillingerne efter § 11, stk. 1, nr. 2, § 14 og § 17, stk. 1. Regnskabsåret er kalenderåret. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om opstilling og revision af regnskaberne. Regnskaberne skal revideres af en statsautoriseret revisor eller en registreret revisor.

4. I § 24, *stk. 4, 1. pkt.*, indsættes efter »§ 11, stk. 1, nr. 2«: »og 3«.